

ЗВІТ

з результатів моніторингу соціальних та екологічних впливів діяльності,
змін екологічних умов
відповідно FSC® стандарту системи ведення лісового господарства
для України
у Надвірнянському надлісництві філії «Карпатський лісовий офіс» в 2025 році

Види моніторингу	Короткі результати моніторингу, проведеному у 2025р.
1	2
Результати діяльності з лісовідновлення (критерій 10.1)	Проведено лісовідновлення на площі 166,9 га, в т. ч. природним поновленням – 125,2 га, створенням лісових культур – 61,9 га. Переведено у площу, вкриту лісовою рослинністю – 61,9 га. Проведено доглядів за лісовими культурами на площі 448,1 га., зроблено доповнення лісових культур на площі 39,0 га. Заготовлено лісового насіння 420 кг. Вирощено стандартних сіянців 579 тис. шт. Зроблено підготовку ґрунту під лісові культури – 166,9 га. Середня приживлюваність культур – 93,1 %.
Використання для відновлення видів, які добре екологічно адаптовані до лісорослинних умов (критерій 10.2)	Посадка лісових культур проводиться, як власно вирощеним так і викопаним з-під пологу лісу посадковим матеріалом аборигенних деревних порід місцевого походження. Всього було висаджено 260,85 тис.шт. сіянців, а саме: ЯЛЕ – 102,70 тис. шт.; ЯЦБ – 77,75 тис.шт.; БКЛ – 60,9 тис.шт.; ЯВ – 19,5 тис.шт.
Інвазивність або інші негативні впливи, пов'язані з будь якими чужорідними видами в межах одиниці господарювання та поза нею (критерій 10.3)	Інвазійні види не використовувалися при посадці лісових культур у 2025 році. Проте в минулі роки (2016-2018, 2021) були висаджені сіянці дугласії, модрина та кедра європейського. У 2025 році проводились щорічні натурні обстеження насаджень даних інтродуцентів.
Підтвердження відсутності використання генетично модифікованих організмів (критерій 10.4)	Надлісництво не використовує генетично модифіковані організми.
Результати лісівничої діяльності (критерій 10.5)	Надлісництво застосовує лісівничі практики, які є екологічно відповідними рослинності, видовому складу, типам лісу та цілям господарювання, а саме: природне поновлення — збереження самосіву та підросту корінних деревних порід на зрубках і прогалинах; створення лісових культур із використанням місцевих деревних порід (ялина європейська, ялиця біла, бук лісовий) відповідно до типів лісорослинних умов; догляд за молодняками (освітлення, прочищення) з метою формування стійких і різнопорідних насаджень; проріджування у середньовікових насадженнях для поліпшення їхнього санітарного стану та росту цінних деревних порід; застосування вибіркової і поступової системи рубок в місцях, де вони краще відповідають рослинності, видовому складу та наявним лісорослинним умовам.

Негативні впливи добрив на цінності довкілля (критерій 10.6)	Надлісництво не використовує добрива
Негативні впливи від використання пестицидів (критерій 10.7)	Надлісництво не використовує пестициди
Негативні впливи від використання засобів біологічного контролю (критерій 10.8)	Надлісництво не використовує засоби біологічної боротьби
Впливи небезпечних природних явищ (критерій 10.9)	У 2025 році здійснювався моніторинг природних небезпек, характерних для території господарства. Основні напрямки оцінки включали: вітровали та буреломи – виявлялися на площі 29,8 га; шкідники та хвороби – виявлялися на площі 293,4 га; пожежна небезпека – патрулювання у період високих температур, зафіксовано 2 випадки лісових пожеж; зсувні та ерозійні процеси – оцінювався стан схилів та прибережних захисних смуг, негативних змін не відзначено.
Впливи розвитку інфраструктури, транспортної та лісівничої діяльності на рідкісні види та види, що перебувають під загрозою зникнення, на їхні оселища, екосистеми, ландшафтні цінності, воду та ґрунти (критерій 10.10)	Розвиток, підтримання та використання інфраструктури, а також транспортування здійснюються таким чином, щоб не пошкоджувати цінності довкілля: не допускалися переїзди через водотоки та трелювання водотоками, за необхідності будувалися переїзні містки; не допускалися захаращення водотоків у процесі здійснення лісогосподарських та лісозаготівельних робіт; враховували сезонність та погодні умови (наприклад сезон дощів чи танення снігу в гірській місцевості, які значно збільшують кількість вологи на дорогах та трелювальних волоках) під час трелювання та транспортування деревини з метою запобігання пошкоджень ґрунтів та ерозійних процесів; застосовували найбільш доречну для кожного випадку лісозаготівельну та трелювальну техніку; під час будівництва доріг враховували наявність цінностей довкілля, зокрема осередків існування рідкісних видів, характерних особливостей ландшафту.
Впливи заготівлі та вилучення деревини на недеревинну лісопродукцію, цінності довкілля, ліквідні відходи деревини та інші види продукції та послуги (Критерій 10.11)	Заготівля та вилучення деревини та недеревинної лісової продукції виконується у спосіб, який спрямований уникати пошкодження цінностей довкілля, а саме: здійснювалися у відповідності з Правилами рубок в лісах України, Правилами рубок в гірських лісах Карпат, Методичними рекомендаціями з відведення і таксації лісосік; під час проведення рубок забезпечувалося збереження підросту, підліску та ґрунтового покриву, що сприяє відновленню умов для росту недеревинної продукції; вплив на водні об'єкти, ґрунти та прибережно-захисні смуги був мінімізований завдяки дотриманню технологічних карт та використанню визначених волоків для трелювання.
Екологічно прийнятна утилізація відходів (критерій 10.12)	Збір всіх відходів, сортування, їх транспортування та тимчасове зберігання відбувається в екологічно прийнятний спосіб, що зберігає цінності довкілля. Сміття, що утворюється на лісогосподарських ділянках і в конторах, збиралося у спеціально визначені місця (контейнери, урни). Подальше вивезення здійснювалося на санкціоновані

	<p>полігони через укладені договори зі спеціалізованими підприємствами.</p> <p>Відпрацьовані мастила, паливно-мастильні матеріали, акумулятори та інші небезпечні відходи збиралися окремо та передавалися ліцензованим організаціям для утилізації. Заборонені методи знищення відходів (спалювання на відкритому ґрунті, захоронення) не застосовувалися.</p>
Докази незаконних або недозволених видів діяльності (Критерій 1.4)	Постійно проводиться охорона лісових масивів лісовою охороною, проводяться рейди в нічний час спільно з працівниками поліції, інформування населення.
Відповідність застосовним законам, місцевим законам, ратифікованим міжнародним конвенціям та обов'язковим нормам і правилам (Критерій 1.5)	<p>Дотримується відповідність застосованому законодавству України.</p> <p>Дотримання вимог законодавства перевіряється уповноваженими державними органами.</p> <p>Реалізація деревини здійснювалася відповідно до вимог законодавства про ринок деревини та прозорих процедур продажу.</p> <p>Транспортування деревини проводилося з оформленням усіх супровідних документів (лісорубні квитки, товарно-транспортні накладні), що підтверджувалося перевітками.</p> <p>Використовувалася система електронного обліку деревини, що забезпечує прозорість походження деревини, контроль обсягів заготівлі та виключає нелегальні операції.</p>
Вирішення спорів і скарг (Критерії 1.6, 2.6 і 4.6)	<p>Діє процес вирішення спорів, шляхом залучення працівників у культурно доречний спосіб, зафіксований у колективному договорі.</p> <p>Діє доступний для громадськості процес вирішення спорів, який опублікований на сайті ДП «Ліси України»</p> <p>.</p>
Програми та види діяльності, що стосуються прав працівників (Критерій 2.1)	Права працівників визначені в Колективному договорі і дотримуються.
Гендерна рівність, сексуальні домагання та гендерна дискримінація (критерій 2.2)	<p>У надлісництві працюють 62 жінки та 217 чоловіків.</p> <p>Випадки сексуальних домагань та гендерної дискримінації відсутні.</p>
Програми та види діяльності, що стосуються охорони праці та техніки безпеки (критерій 2.3)	<p>Затверджена Галузева програма поліпшення стану безпеки праці на 2021-2026рр. Схвалені на конференції трудового колективу комплексні заходи щодо досягнення встановлених нормативів безпеки та гігієни праці.</p> <p>Працівники проходили первинні, повторні та цільові інструктажі з охорони праці й техніки безпеки. Водії, трактористи, оператори лісозаготівельних машин проходили спеціалізоване навчання та перевірку знань. Проводилися щорічні навчання з пожежної безпеки та надання першої домедичної допомоги.</p> <p>Працівники забезпечувалися спецодягом, касками, захисними окулярами, рукавицями та іншими ЗІЗ залежно від характеру виконуваних робіт.</p> <p>Регулярно проводилися огляди та технічне обслуговування трельовальної техніки, бензопил, вантажних автомобілів.</p>

Виплата заробітної плати (критерій 2.4)	Заборгованості по виплаті немає. Заробітна плата виплачується два рази на місяць.
Навчання працівників (критерій 2.5)	Впродовж року у надлісництві проводяться виїзні семінари-навчання. Додаткові технічні навчання з різних виробничих процесів. Проводиться перепідготовка та підвищення кваліфікації працівників частотою в залежності від займаної посади у Лісовому навчальному центрі та Боярському коледжі екології і природних ресурсів.
Здоров'я працівників, яке піддається дії пестицидів, за умови їх застосування (критерій 2.5 і критерій 10.7)	Пестициди у надлісництві не використовуються.
Виявлення місцевих громад та їхніх законних прав (критерій 4.1)	На території, де розташоване надлісництво, сформовано 3 ОТГ – Надвірнянська, Пасічнянська та Полянська. Також сформований перелік, який містить 8 зацікавлених та 4 зачеплених сторін.
Повне виконання умов юридично обов'язкових угод (критерій 4.2)	Моніторинг підтвердив, що у звітному періоді підприємство повністю виконувало умови всіх юридично обов'язкових угод із працівниками, контрагентами, державними органами та місцевими громадами. Порушень чи невиконаних зобов'язань не зафіксовано.
Стосунки з громадами (критерій 4.2)	Населенню надавалася інформація щодо планових лісгосподарських заходів, включаючи рубки, відновлення лісу та заходи з охорони. Підприємство долучалося до розвитку соціальної інфраструктури (ремонт доріг, допомога навчальним закладам, участь у громадських проєктах). Громадам було забезпечено вільний доступ до збору недеревної продукції (гриби, ягоди, лікарські рослини). Підтримувалася можливість традиційного використання лісів для рекреації, випасу худоби, встановлення пасік.
Охорона місць особливого культурного, екологічного, економічного, релігійного або духовного значення для місцевих громад (критерій 4.7)	За погодженням з громадами, визначено перелік даних місць та режим користування. У Надвірнянській ТГ: Рекреаційно-відпочинкові об'єкти «Гвіздецька гора», «Страгора»; Природне джерело «Горобина»; Поховання воїнів УПА. У Пасічнянській ТГ: Рекреаційно відпочинкові об'єкти: «Бухтівецький водоспад», «Кедринецький водоспад» та «Лотіцький водоспад»; Пам'ятний хрест святому апостолу Юді Тадею; Поховання УПА; Криївка УПА. У Полянській ТГ: Рекреаційно-відпочинковий об'єкт «Високогірний», Рекреаційний об'єкт «Цілюще джерело», Лісове озеро «Озерне», Пам'ятний хрест першої світової війни. На усіх об'єктах встановлений обмежений режим користування, що означає забезпечення збереження об'єктів та необхідної поведінки на них.
Місцевий економічний і соціальний розвиток (Критерій 4.2, 4.3, 4.4, 4.5)	Основні роботи з лісгосподарської діяльності виконувалися з залученням місцевих працівників та підрядників. Надлісництво створювало сезонні робочі місця під час лісокультурних і заготівельних робіт. Працівники мали офіційне працевлаштування,

	<p>що забезпечувало їм соціальні гарантії.</p> <p>Внески надлісництва у вигляді податків та інших платежів сприяли фінансуванню місцевих бюджетів.</p> <p>Діяльність надлісництва позитивно впливала на місцевий економічний і соціальний розвиток. Співпраця з громадами, залучення місцевих працівників, забезпечення соціальних гарантій та участь у соціальних проєктах підтвердили відповідність критеріям FSC 4.2, 4.3, 4.4, 4.5.</p>
Отримання різноманітних вигід та/або продукції (критерій 5.1)	Надлісництво забезпечило отримання різноманітних вигід: деревної, рекреаційної та соціально-економічної, при цьому зберігаючи баланс між господарською діяльністю та екологічними функціями лісу.
Фактичні у порівнянні із запланованими річні обсяги заготівлі деревинної та недержинної лісопродукції (критерій 5.2)	<p>Заготівля деревини проводиться в межах обсягу розрахункової лісосіки і не перевищує річний приріст.</p> <p>Розрахункова лісосіка затверджена по ДП «Надвірнянський лісгосп» становить 50,11 тис. куб.м. Заплановано рубок головного користування на 2025 рік 15,5 тис.куб.м., заготовлено – 27,68 тис.куб.м.</p> <p>На рубках формування і оздоровлення у 2025 році заплановано заготовити 55,80 тис.куб.м. ліквідної деревини, фактично заготовлено 47,42 тис.куб.м.</p> <p>Загально по Надлісництву заготовлено 75,11 тис.куб.м, що при щорічному прирості 196,75 тис.куб.м становить 38%.</p>
Використання місцевої переробки, надання послуг та виробництва доданої вартості (критерій 5.4)	Надлісництво активно підтримує місцеву переробку деревини, залучає місцевих підрядників та забезпечує виробництво продукції з доданою вартістю, що сприяє сталому розвитку регіону та відповідає вимогам FSC.
Довготермінова економічна життєздатність (критерій 5.5)	Надлісництво веде діяльність із забезпеченням довготермінової економічної життєздатності, дотримується принципу невиснажливості, забезпечує фінансову стабільність та інвестує у розвиток лісового господарства й громади.
Категорії 5 і 6 особливих цінностей для збереження, що визначені в Критерії 9.1.	У межах діяльності надлісництва, визначено особливі цінності для збереження категорії 5 – Барвінок Малий, цей вид потребує дбайливого використання та охорони; та категорії 6 – сірководневе джерело малої концентрації, джерело «Красна», Бункер в урочищі «Березовачка» у старовіковому хвойному лісі, каскадний водоспад в ур.Сітний та прилегла територія, Бухтівецький водоспад, Крапельковий водоспад, рекреаційний об'єкт «Страгора», з прилеглою територією з 100 річним ялицевим лісом.
Рідкісні види та види, що перебувають під загрозою зникнення, та ефективність вжитих заходів з охорони таких видів та їх оселищ (Критерій 6.4)	<p>Зафіксовано ділянки із зростанням рідкісних рослин (наприклад Пальчатокорінник травневий), ссавців (Рись євразійська), птахів (Лелека чорний), комахи (Совка мінлива (метелик)). Всього на території надлісництва виявлено 35 видів зникаючих, вразливих та рідкісних видів.</p> <p>Чисельність і стан популяцій на охоронюваних ділянках залишалися стабільними. Заходи з обмеження лісгосподарської діяльності дозволили уникнути порушень середовища існування рідкісних видів. Порушень охоронних вимог не зафіксовано.</p>

<p>Репрезентативні ділянки та ефективність вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (Критерій 6.5)</p>	<p>У межах надлісництва виділено репрезентативні ділянки на площі 2597,7 га та ділянки лісових екосистем, виділених для відновлення до природного стану на площі 1932,4 га. Загальна площа 4530,1 га, що становить 10% від загальної площі надлісництва. Дані ділянки охоплюють біотопи букових пралісів, вільшаники та ділянки з високим рівнем біорізноманіття. На ділянках запроваджено режим повної охорони без проведення рубок. Щорічний моніторинг показує стабільність видового складу та наявність природного поновлення бука й ялини. Заходи оцінені як ефективні.</p>
<p>Аборигенні види, що трапляються природно та біологічне різноманіття, а також ефективність вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (Критерій 6.6)</p>	<p>На території надлісництва переважають аборигенні деревні породи (бук лісовий, ялиця біла, ялина європейська, явір), що природно трапляються у даному регіоні та формують основу біологічного різноманіття; протягом звітного періоду господарська діяльність була спрямована на їх збереження та відновлення шляхом сприяння природному поновленню, створення лісових культур із місцевих порід, збереження підліску, а результати моніторингу засвідчили стабільність складу насаджень та ефективність застосованих заходів охорони біорізноманіття.</p>
<p>Природні водотоки, водойми, кількість та якість води, а також ефективність вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (Критерій 6.7)</p>	<p>На території надлісництва проходять дві річки: Бистриця Надвірнянська – протяжністю 94 км та Зелениця – 26 км, які є основними водотоками, та розгалужена мережа численних дрібних потоків і струмків, що впадають у ці річки й формують місцеві водозбірні басейни. Болота займають площу 15 га. Господарські заходи в прибережних лісах обмежено. Заборонено трелювання потоками, а для переїзду та транспортування збудовано містки. Заборонено складання порубкових решток на річках і на прибережній зоні. На окремих ділянках проводилося розчищення дрібних завалів. Якість води відповідає природним характеристикам гірських річок; ознак забруднення не виявлено. Джерела використовуються населенням для побутових потреб, що підтверджує їх придатність.</p>
<p>Ландшафтні цінності та ефективність вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (Критерій 6.8)</p>	<p>У межах території надлісництва збережено типові для регіону гірськолісові ландшафти Карпат, які поєднують природні букові, ялицево-букові та смерекові ліси, гірські луки, струмки та урочища. Ці ландшафти мають екологічну, рекреаційну та культурну цінність для місцевих громад і є середовищем існування багатьох рідкісних видів. Площа природно-заповідного фонду становить 3525,5га, що складає 8% від загальної площі надлісництва. В тому числі є два Ландшафтні заказники місцевого значення загальною площею 105га. В цілому ландшафтні цінності території надлісництва збережені у належному стані. Вжиті заходи з охорони та відновлення є ефективними та сприяють підтриманню природної структури й естетичної привабливості лісових масивів.</p>

Перетворення природних лісів на плантації або на землі, не пов'язані з веденням лісового господарства (Критерій 6.9)	Змін цільового призначення лісових земель в 2025 році в на території надлісництва не відбувалось.
Статус плантацій, створених після 1994 року (Критерій 6.10)	Плантацій, які підпадають під визначення FSC у надлісництві не створюються.
Категорії 1-4 особливих цінностей для збереження, визначені згідно з Критерієм 9.1 та ефективність вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення.	Стан ОЦЗ категорій 1-4, характеризується як задовільний. Проведені заходи (рубки догляду, санітарні рубки) дозволили покращити санітарний стан насадження та його біологічну стійкість. Видалення з насадження частини дерев (відмерлих та із значними пошкодженнями стовбуровими шкідниками та фітопатогенами) не призвело до зниження показників біологічного різноманіття. Проведення заходів відбувалось з дотриманням сезонних строків розмноження дикої фауни в місцях їх тимчасового перебування.
Рівень забруднення одиниці господарювання радіонуклідами.	На території лісового господарства рівень забруднення радіонуклідами не виявлено. При проведенні лісогосподарських заходів проводяться додаткові заходи з охорони праці, інформується місцева громада.

За картографічними матеріалами або додатковою інформацією можна звернутися у Надвірнянське надлісництво за адресою: вулиця Соборна, 163, місто Надвірна, Івано-Франківська область або на електронну пошту надлісництва nadvirnyanske.lg@e-forest.gov.ua чи філії «Карпатський лісовий офіс» Karpatskyi.lo@e-forest.gov.ua.

**Начальник
Надвірнянського надлісництва**

Михайло КРИВОРУЧКО

Перетворення природних лісів на плантації або на землі, не пов'язані з веденням лісового господарства (Критерій 6.9)	Змін цільового призначення лісових земель в 2025 році в на території надлісництва не відбувалось.
Статус плантацій, створених після 1994 року (Критерій 6.10)	Плантацій, які підпадають під визначення FSC у надлісництві не створюються.
Категорії 1-4 особливих цінностей для збереження, визначені згідно з Критерієм 9.1 та ефективність вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення.	Стан ОЦЗ категорій 1-4, характеризується як задовільний. Проведені заходи (рубки догляду, санітарні рубки) дозволили покращити санітарний стан насадження та його біологічну стійкість. Видалення з насадження частини дерев (відмерлих та із значними пошкодженнями стовбуровими шкідниками та фітопатогенами) не призвело до зниження показників біологічного різноманіття. Проведення заходів відбувалось з дотриманням сезонних строків розмноження дикої фауни в місцях їх тимчасового перебування.
Рівень забруднення одиниці господарювання радіонуклідами.	На території лісового господарства рівень забруднення радіонуклідами не виявлено. При проведенні лісогосподарських заходів проводяться додаткові заходи з охорони праці, інформується місцева громада.

За картографічними матеріалами або додатковою інформацією можна звернутися у Надвірнянське надлісництво за адресою: вулиця Соборна, 163, місто Надвірна, Івано-Франківська область або на електронну пошту надлісництва nadvirnyanske.lg@e-forest.gov.ua чи філії «Карпатський лісовий офіс» Karpatskyi.lo@e-forest.gov.ua.

**Начальник
Надвірнянського надлісництва**

Михайло КРИВОРУЧКО